

Netthandelsbutikkaksjon kjemikalier 2024

Landsdekkende kontroll med kjemikalier til
forbrukere solgt på nett

Kolofon

Utførende institusjon (institusjonen er ansvarlig for innholdet i rapporten)

Miljødirektoratet

Oppdragstakers prosjektansvarlig

Emilie Rogers

Kontaktperson i Miljødirektoratet

Emilie Rogers og Gro Hagen

M-nummer

M-2834

År

2024

Sidetall

11

Miljødirektoratets
kontraktnummer

Utgiver

Miljødirektoratet

Prosjektet er finansiert av

Miljødirektoratet

Forfatter(e)

Miljødirektoratet

Tittel – norsk og engelsk

Netthandelsbutikkaksjon kjemikalier 2024
Online inspection campaign chemicals 2024

Sammendrag – summary

Miljødirektoratet gjennomførte en landsdekkende butikkaksjon med kjemikalier til forbrukere. Krav til fareetikett, følbare advarselsmerking og barnesikker lukning ble kontrollert, i tillegg til restriksjoner i REACH og salg av giftige kjemikalier til private. 68 kjemikalier ble kontrollert og det var feil/mangler ved 45 % av disse.

The Norwegian Environment agency conducted a nationwide inspection campaign on hazardous chemicals for consumers. The hazard label, tactile warning and child-proof fastening were controlled as well as supply of toxic chemicals to consumers. Restrictions in REACH were also controlled. 68 chemicals were inspected and 45% had some error or deficiency.

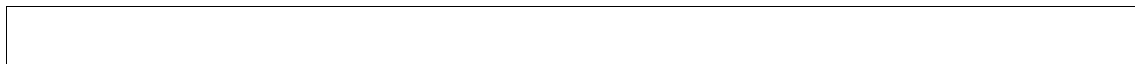
4 emneord

CLP, REACH, fareetikett, emballasje

4 subject words

CLP, REACH, hazard label, packaging

Forsidefoto

Innhold

1. Innledning	4
1.1 Bakgrunnen for aksjonen.....	4
1.1.1 Farlige kjemikalier skal merkes og være i tråd med CLP-forordningen	4
1.2 Regelverk	5
2. Praktisk gjennomføring.....	5
2.1 Utvelgelse og omfang av kjemikalier	5
3. Resultater	5
3.1 Fordeling av avvik	6
3.1.1 Faremerking – Manglende norsk språk utgjorde flesteparten av feilene/manglene.....	6
3.1.2 Emballering (barnesikker lukning, følbare advarselsmerking og uegnet emballasje)	6
3.1.3 Restriksjoner i REACH – ingen kjemikalier med ulovlig innhold av stoffer	7
3.1.4 Ingen funn giftige kjemikalier som er forbudt å selge til private	7
3.1.5 Etikett, plassering av etikett og bruk av uttrekkbar etikett	7
3.1.6 Fareinformasjon på nett	7
3.1.7 Duftoljer	8
4. Diskusjon og konklusjon	8
4.1 Faremerking på kjemikalier.....	8
4.2 Reaksjoner og oppfølging av aksjonen.....	9
4.3 Vurdering av resultatene	9
Vedlegg 1 Liste over nettbutikker med avvik.....	11

1. Innledning

1.1 Bakgrunnen for aksjonen

1.1.1 Farlige kjemikalier skal merkes og være i tråd med CLP-forordningen

EUs forordning (EF) 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP-forordningen) er innført i Norge gjennom forskrift 16. juni 2012 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger.

Forskriften regulerer blant annet merking og emballering av farlige kjemikalier, samt informasjon om kjemikalienes farlige egenskaper på nett. Farlige kjemikalier er stoffer og stoffblandinger med farlige egenskaper for helse og/eller miljø.

I flere år har Miljødirektoratet gjennomført en årlig butikkaksjon der kjemikalier solgt til forbrukere har blitt kontrollert ute i butikk. Aksjonen har vist en positiv utvikling med færre brudd på regelverket de siste årene.

Årets kontrollaksjon av farlige kjemikalier til forbrukere er gjennomført ved kjøp av kjemikalier i nettbutikker. Vi har tidligere funnet at det er mange brudd som gjelder å oppgi informasjon for forbrukeren om kjemikalienes farlige egenskaper. Informasjonen mangler ofte helt. I tillegg vil det være en risiko for at vi finner flere forbudte og strengt regulerte stoffer i kjemikaliene som selges på nett.

Det vil i år, som i fjorårets butikkaksjon, også være fokus på duftoljer.

Giftinformasjonssentralen har fått inn mange (>250) henvendelser i tidsperioden 2021-2023 om duftoljer der barn drikker oljen og må ha medisinsk behandling.

I årets aksjon ble følgende kontrollert:

- merking av farlige kjemikalier
- krav om barnesikker lukning og/eller følbar advarselsmerking
- giftige kjemikalier som ikke skal selges til private
- informasjon om kjemikalienes farlige egenskaper på nett
- kjemikalier som er underlagt begrensninger i henhold til Reach

1.2 Regelverk

I aksjonen ble følgende regelverk kontrollert:

- REACH vedlegg XVII¹, som inneholder forbud mot en rekke stoffer i kjemikalier
- Produktforskriften², som regulerer omsetning og import av visse farlige kjemikalier til privat bruk
- CLP³, som regulerer klassifisering, merking og emballering av farlige kjemikalier

2. Praktisk gjennomføring

2.1 Utvelgelse og omfang av kjemikalier

I denne aksjonen foregikk utvelgelsen av farlige kjemikalier kun på nett. Vi handlet kjemikalier fra nettbutikker som markedsfører sine produkter til Norge. Nettbutikkene var fra både Norge og EU. Det ble valgt ut både store, kjente norske nettbutikker, utenlandske nettbutikker, og små, ukjente nettbutikker.

Det ble kontrollert 68 kjemikalier fra 23 ulike nettbutikker.

Eksempler på farlige kjemikalier til forbrukere som ble kjøpt inn var:

- duftoljer
- rengjøringsmidler
- lim
- malingsfjernere
- husholdningskjemikalier

3. Resultater

I presentasjonen av resultatene videre refererer antall kontrollerte kjemikalier til faktisk kontrollerte kjemikalier i hele aksjonen. Det kan derfor forekomme at samme kjemikalie er kontrollert flere ganger. Det er viktig å også være oppmerksom på at ett kjemikalie kan ha flere avvik.

¹ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) jf. forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) vedlegg 17

² Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), kapittel 5-1.

³ Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)

Totalt ble det funnet 45 kjemikalier (av de 68 kjemikalier som ble kontrollert) med feil/mangler ved faremerking, etikett og/eller emballasje. Dette tilsvarer ca. 66 % av kjemikaliene. De 45 kjemikaliene med feil/mangler var fordelt blant 21 nettbutikker.

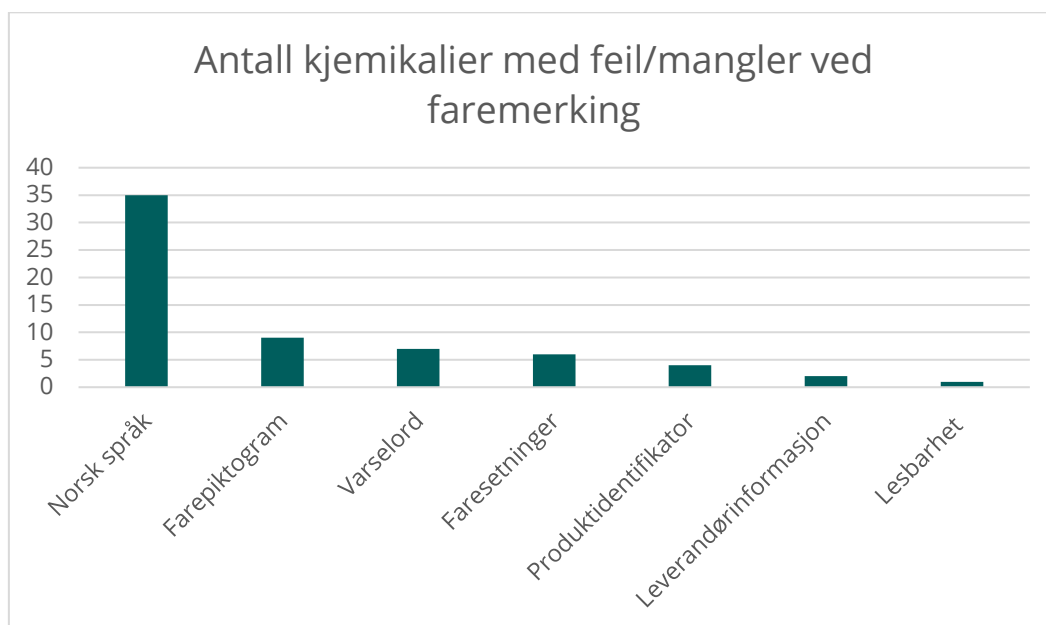
Se vedlegg 1 for oversikt over nettbutikkene med avvik.

3.1 Fordeling av avvik

3.1.1 Faremerking – Manglende norsk språk utgjorde flesteparten av feilene/manglene

Det ble funnet feil/mangler med faremerkingen på 42 kjemikalier. Dette tilsvarer ca. 62% av de kontrollerte kjemikaliene. Ett og samme kjemikalie kan ha flere avvik, og merkefeilene gjelder for indre og/eller ytre emballasje.

Den vanligste feilen ved fareetiketten var at den ikke hadde norsk språk. Dette utgjorde 83% av alle merkefeilene. Den nest vanligste feilen var feil/mangler ved farepiktogram, som utgjorde 22% av merkefeilene. Deretter fulgte feil/mangler ved varselord (17%) og faresetninger (14%). Se figur 2 for fordeling av type feil/mangel ved fareetiketten.

Figur 2 Fordeling av type feil/mangler ved fareetiketten på de kontrollerte kjemikaliene

3.1.2 Emballering (barnesikker lukning, følbare advarselsmerking og uegnet emballasje)

Det ble funnet ett kjemikalie som hadde feil/mangler ved den barnesikre lukningen.

Det ble funnet 4 kjemikalier som hadde feil/mangler ved den følbare advarselsmerkingen.

Det ble funnet to kjemikalier som hadde uegnet emballasje. Det lakk innhold ut av beholderen via korken.

3.1.3 Restriksjoner i REACH – ingen kjemikalier med ulovlig innhold av stoffer

Det ble ikke funnet kjemikalier med (ulovlig) innhold av stoffer i henhold til REACH.

Restriksjoner i REACH setter begrensninger ved produksjon, bruk og omsetning av visse farlige stoffer og stoffgrupper. En restriksjon kan også medføre krav om spesifikke vilkår, som eksempelvis å kreve tekniske tiltak eller spesiell merking.

Disse restriksjonene i REACH vedlegg XVII ble kontrollert:

- Toluen i lim og maling (post 48)
- Diklormetan i malingsfjerner (post 59)

3.1.4 Ingen funn av giftige kjemikalier som er forbudt å selge til private

Det ble ikke funnet kjemikalier som er forbudt å selge til private, jf. produktforskriften § 5-1 og REACH vedlegg XVII, post 28-30.

3.1.5 Etikett, plassering av etikett og bruk av uttrekkbar etikett

16 kjemikalier (duftoljer) hadde feil/mangler ved etiketten. For de fleste av disse kjemikaliene manglet det etikett helt på selve beholderen (indre emballasje). Andre kjemikalier hadde etikett, men den var plassert under beholderen. Et av kjemikaliene hadde uttrekkbar etikett, men den måtte ødelegges for å se hva som var skrevet på innsiden.

3.1.6 Fareinformasjon på nett

21 av de 23 kontrollerte nettbutikkene manglet informasjon om de farlige egenskapene ved kjemikaliene de selger.

All reklame for en stoffblanding som er klassifisert som farlig, og som gir en privatperson mulighet til å inngå en kjøpekontrakt uten først å ha sett stoffblandingens etikett, skal gjengi hvilken type eller typer av fare som er angitt på etiketten. Med reklame menes også salg av farlige kjemikalier i nettbutikk. Hensikten er at forbrukere skal få tilstrekkelig informasjon om de farlige egenskapene før et eventuelt kjøp.

Type fare kan gis ved å vise til relevante faresetninger (H-setninger/EUH-setninger). Det anbefales også at piktogram og varselord vises for å gi tydelig informasjon om farene. Det er ikke tilstrekkelig med lenke til et sikkerhetsdatablad.

3.1.7 Duftoljer

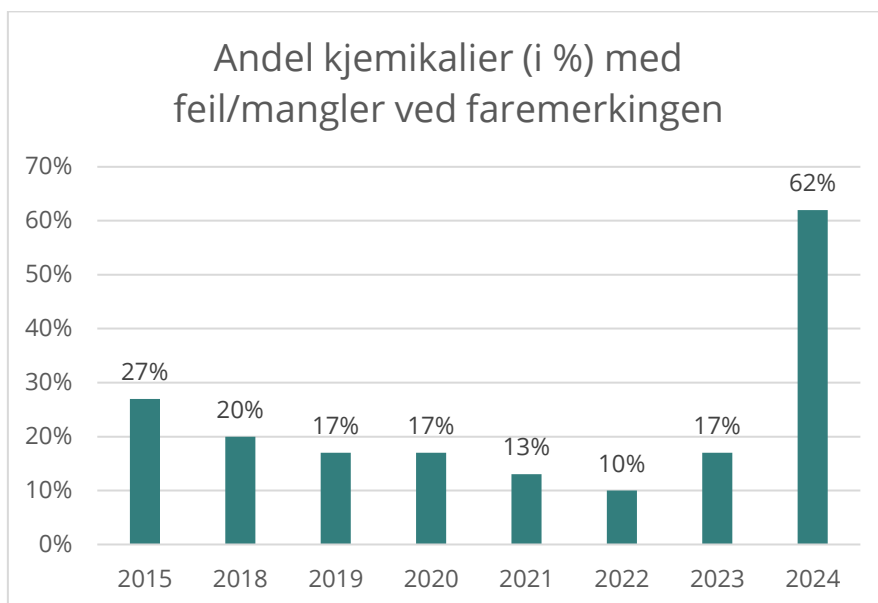
Av de 68 kontrollerte kjemikaliene ble det kontrollert ca. 35 fareklassifiserte duftoljer. Største delen av duftoljene hadde feil/mangler. Manglende norsk språk på etiketten gikk igjen hos de fleste. Flere duftoljer hadde også etikett plassert under beholderen (faremerkingen skal kunne leses når flasken står slik den er tiltenkt), eller faremerking kun på kun ytre emballasje, ikke på selve beholderen (skal være både på inner- og ytteremballasje).

Innholdet lakk ut for to av duftoljene. Én krevde barnesikker lukning, men hadde ikke dette. To krevde følbare advarselsmerking, men hadde ikke dette.

4. Diskusjon og konklusjon

4.1 Faremerking på kjemikalier

Figur 3 viser oversikt over andel kjemikalier med feil/mangler ved faremerkingen fra 2015 til 2023. Årets aksjon skiller seg litt fra tidligere års butikkaksjoner. I butikkaksjonene blir kjemikalier kontrollert fysisk i butikk. Da får man kontrollert et stort antall kjemikalier og mange av disse har faremerkingen i orden. I årets netthandelsbutikkaksjon derimot, foregikk utvelgelsen av kjemikalier kun på nett. Utvelgelsen av kjemikalier var dermed i noe større grad basert på hvor vi antar å finne feil/mangler (risikobasert utvalg). I tillegg var mange av nettbutikkene i årets aksjon nettbutikker vi ikke tidligere har kontrollert, noe som kan gi en større mulighet for å finne kjemikalier med feil/mangler.

Figur 3: Figuren viser utviklingen fra 2015 til 2024. I 2016 ble det ikke gjennomført CLP butikkaksjon, og 2017 var det ingen butikk kontroll der dette temaet ble kontrollert, derav ingen representative tall for de to årene.

4.2 Reaksjoner og oppfølging av aksjonen

Miljødirektoratet har kun jurisdiksjon mot nettbutikker som er registrert i Norge. Disse ble pålagt å rette opp i avvikene.

Samtlige av virksomhetene har besvart Miljødirektoratets henvendelse, og rettet opp i avvikene slik at de er i tråd med regelverket.

Miljødirektoratet følger opp de mest alvorlige feil/mangler ved merking/emballering og manglende fareinformasjon på nett mot flere leverandører/importører i Norge gjennom både dokumenttilsyn og stedlig tilsyn.

4.3 Vurdering av resultatene

Bransjen må fortsette sin innsats med kontroll av merking av sine kjemikalier før omsetning, spesielt merking av fareklassifiserte duftoljer. Flere kontrolltemaer er lett for virksomhetene å kontrollere, som for eksempel norsk språk, plassering av etikett, og at etiketten har de påkrevde merkingselementene.

En høy andel av nettbutikkene manglet informasjon om de farlige egenskapene ved kjemikaliene de selger. Dette vil Miljødirektoratet fortsette å ha fokus på fremover.

Aksjonen viser at Miljødirektoratet finner få kjemikalier med stoffer underlagt restriksjoner og/eller som er forbudte å selge til private. Her mener vi at det er mulig å ha en null visjon for overtredelser og at virksomhetene ikke lar kjemikalier med ulovlige innhold slippe gjennom markedet.

Virksomhetene finner mye nyttig informasjon på Miljødirektoratets nettsider (<https://www.miljodirektoratet.no/naringsliv/>), samt på ECHAs nettsider (<https://echa.europa.eu/>).

Vedlegg 1 Liste over nettbutikker med avvik

- www.gamezone.no
- www.shop.ap.no
- www.illumsbolighus.no
- www.bellashus.no
- www.blandadrops.no
- www.lyko.no
- www.luxplus.no
- www.tonerweb.no
- www.globaltools.no
- www.frufredriksen.no
- www.bilpleievelgeren.no
- www.dufter.no
- www.aromateket.no
- www.woiwoishop.no
- www.med24.no
- www.lama.no
- www.eurodel.no
- www.panvulk.no
- www.nauti.no
- www.tredreieutstyr.no
- www.computersalg.no

Tlf.: 73 58 05 00
post@miljodir.no
www.miljodirektoratet.no
Postboks 5672 Torgarden,
7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim:
Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo:
Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet. Vi jobber for et rent og rikt miljø. Hovedoppgavene våre er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.